

VARHAISKASVATUKSEN YHDISTÄMISTYÖRYHMÄN LOPPURAPORTTI

LOPPURAPORTTI

VARHAISKASVATUKSEN YHDISTÄMINEN OPETUSTOIMEEN

1 JOHDANTO	1
1.1 Taustaa	1
1.2 Työryhmän perustaminen ja toimeksianto	1
2. NYKYTILAN KUVAUS	2
2.1 Perusturvatoimi	2
2.2 Koulutoimen alainen esiopetus	3
3. VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMISEN VALTAKUNNALLISET LINJAT	4
3.1. Valtionhallinto.....	4
3.2 Kunnat.....	5
4 KÄSITTELY, LAUSUNNOT JA TIEDOTTAMINEN	6
5 TYÖRYHMÄN ESITYS	7
LIITTEET.....	9

1 JOHDANTO

1.1 Taustaa

Riihimäen kaupunginvaltuusto päätti 22.3.2010 sosiaali- ja rakenneselvityksen jatkovalmistelujen käynnistämisestä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemän (THL) ehdotuksen perusteella. Ehdotuksessa perusturvatoimi ja perusterveydenhuolto yhdistettäisiin samaan organisaatioon varhaiskasvatusta lukuun ottamatta.

Useissa kunnissa varhaiskasvatus on viime aikoina yhdistetty opetustoimeen tai tällaista toimenpidettä ollaan suunnittelemassa. Varhaiskasvatuksen yhdistämisellä tavoitellaan kasvatuksen kokonaisvaltaisuuden lisäämistä, varhaiskasvatuksen ja opetustyön yhteistyön parantamista ja monipuolistumista, koulu- ja päiväkotiverkon suunnittelun helpottamista ja tilankäyttöä, taloudellisuutta, monipuolisia perhepalveluja, tiedonsiirron helpottamista, varhaista puuttumista jne.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti lokakuussa 2009 henkilöt selvittämään varhaiskasvatuksen asemaa valtionhallinnossa. Selvityshenkilöiden tehtävänä oli päivittää varhaiskasvatuksen hallinnon tilanne kunnissa, arvioida ja tehdä tarvittavat ehdotukset varhaiskasvatuksen asemasta valtionhallinnossa ja ehdotuksen aiheuttamista lainsäädännön muutostarpeista, tehdä ehdotukset toimenpiteiksi ja niiden toteuttamisen aikatauluksi sekä arvioida ehdotuksen ja toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset, vaikutukset valtion ja kunnallisten viranomaisten toimintaan, yhteiskunnalliset vaikutukset ja mahdolliset muut vaikutukset.

Selvitys valmistui 19.2.2010. Selvityksessä on päädytty sille kannalle, että päivähoiton hallinto tulee siirtää kokonaisuutena sosiaali- ja terveysministeriöstä opetusministeriöön. Tähän kokonaisuuteen kuuluvat kunnan ja yksityisten tahojen järjestämä päivähoito, avoimet varhaiskasvatuspalvelut, yksityisen hoidon tuki ja kotihoidon tuki. Hallinnonalan vaihdoksen jälkeen päivähoitopalvelut eivät olisi enää sosiaalihuolto-laissa tarkoitettuja sosiaalipalveluita vaan varhaiskasvatuspalveluita. Valtionhallinnon osalta lopulliset päätökset hallinnon siirtämisestä tehdään ensi kevään aikana. Valtionhallinnon ratkaisut eivät sido kuntia, mutta mm. kuntaliitto on suosittanut, että varhaiskasvatus yhdistetään kaikissa kunnissa osaksi opetus- ja sivistystoimintaa.

1.2 Työryhmän perustaminen ja toimeksianto

Riihimäen kaupunginvaltuusto päätti 22.3.2010, että varhaiskasvatuksen yhdistäminen opetustoimeen ei ole riippuvainen muutuskuntayhtymän toteuttamisesta ja että selvitys ja päätösesitys varhaiskasvatuksen yhdistämisestä tuodaan valtuuston käsittelyyn erillisenä asiana.

Kaupunginhallitus päätti 3.5.2010 perustaa työryhmän selvittämään varhaiskasvatuksen yhdistämistä koulutoimeen.

Kaupunginhallituksen nimeämään työryhmään kuuluvat:
Jussi Savola, hallintojohtaja, työryhmän puheenjohtaja
Marja-Liisa Lindfors, perusturvajohtaja
Esa Santakallio, koulutoimenjohtaja
Eija Aittola, kaupunginhallituksen edustaja
Tommi Rätty, kaupunginhallituksen edustaja

Lisäksi työryhmä täydensi kokoonpanoan seuraavilla henkilöillä:
Marjut Helenius, päivähoidon palvelualuepäällikkö
Elina Kahila, koulutoimen koulutuspäällikkö
Merja Viitanen, koulutoimen hallintopäällikkö, työryhmän sihteeri

Kaupunginhallitus antoi työryhmän toimeksiannoksi valmistella ja selvittää varhaiskasvatuksen yhdistämistä perusturvatoimesta koulutoimen alaisuuteen. Esityksen tulee olla valmis 31.10.2010 mennessä.

2. NYKYTILAN KUVAUS

2.1 Perusturvatoimi

Päivähoidon tavoitteena on päivähoitolain mukaisesti tukea päivähoidossa olevien lasten koteja näiden kasvatustehtävässä ja yhdessä kotien kanssa edistää lapsen persoonallisuuden tasapainoista kehitystä. Päivähoidon tulee omalta osaltaan tarjota lapselle jatkuvat, turvalliset ja lämpimät ihmissuhteet, lapsen kehitystä monipuolisesti tukevaa toimintaa sekä lapsen lähtökohdat huomioon ottaen suotuisa kasvuympäristö. Päivähoidon tulee myös edistää lapsen fyysistä, sosiaalista ja tunne-elämän kehitystä sekä tukea lapsen esteettistä, älyllistä, eettistä ja uskonnollista kasvatusta.

Päivähoito on lakiin perustuva subjektiivinen oikeus. Jokaisella lapsella on vanhempien vanhempainrahakauden päätyttyä oikeus saada hoitopaikka neljän kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Mikäli hoidon tarpeen syynä on vanhemman äkillinen työllistyminen tai opiskelu, tulee hoitopaikka saada kahden viikon kuluessa hakemuksen jättämisestä. Oikeudesta esiopetukseen säädetään perusopetuslaissa.

Kunnan tulee huolehtia siitä, että päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa oleva tarve edellyttää. Riihimäen oma varhaiskasvatussuunnitelma on hyväksytty perusturvallautakunnassa vuonna 2007.

Päiväkotihoidossa tulee seitsemää yli 3-vuotiasta tai neljää alle 3-vuotiasta lasta kohden olla vähintään yksi henkilö, jolla on sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista annetun asetuksen (608/2005) mukainen kelpoisuus. Osapäivähoidossa suhdeluku on 13 yli 3-vuotiasta lasta yhtä ammattilaista kohden. Jos ryhmässä on erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia, tämä on huomioitava joko lasten tai henkilöstön määrässä. Vähintään joka kolmannella hoito- ja kasvatustehtävässä toimivalla on oltava lastentarhanopettajan kelpoisuus.

Esiopettajana toimivan lastentarhanopettajan kelpoisuudesta säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuutta koskevassa asetuksessa.

Perhepäivähoidossa hoitaja voi samanaikaisesti hoitaa enintään neljää alle perusopetusikäistä lasta. Hoitajan omat lapset lasketaan mukaan ryhmän kokoon. Tämän lisäksi ryhmässä voi olla osapäivähoidossa esiopetuksessa oleva lapsi, koululainen tai toimintavuotta seuraavana vuonna perusopetuksen aloittava lapsi. Perhepäivähoidotajan osalta ei ehdottomia kelpoisuusvaatimuksia ole. Riihimäellä edellytetään vakinaiseen toimeen valittavalta perhepäivähoitajalta vähintään perhepäivähoitajan ammattitutkintoa.

Ryhmäperhepäivähoitoa määrittävät samat päivähoitolain ja –asetuksen kohdat kuin varsinaista hoitajan kotona tapahtuvaa perhepäivähoitoakin (2 hoitajaa, 8 koko-

päivälästä ja osapäivähoidossa enintään 2 esiopetuksessa olevaa lasta, koululaista tai toimintavuotta seuraavana vuonna perusopetuksen aloittavaa lasta silloin, kun hoitaja on kaksi.) Erityisistä syistä voidaan perustaa ryhmäperhepäiväkoteja, joissa on kolme hoitajaa. Riihimäellä kunnallisista ryhmäperhepäiväkodeista 10 on kolmen hoitajan ryhmiä ja 2 kahden hoitajan ryhmiä. Ryhmissä, joissa on kolme hoitajaa, tulee vähintään yhdellä hoitajalla olla lähihoitajan kelpoisuus.

Varhaiskasvatuksen hallinto ja kustannukset on kuvattu LIITTEESSÄ 1.

2.2 Koulutoimen alainen esiopetus

Perusopetuslain mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville lapsille esiopetusta. Kunta voi järjestää palvelun itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia ne perusopetuslaissa mainituilta muilta tahoilta. Esiopetuksen päätavoitteena on lapsen persoonallisen kehityksen monipuolinen tukeminen lapsen omista lähtökohdista käsin. Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä.

Keskeistä esiopetuksessa on lasten innostaminen oppimaan uusia asioita oman kiinnostuksensa mukaisesti leikin ja toiminnan kautta. Esiopetuksella lapsille taataan tasavertaiset mahdollisuudet oppimiseen ja koulun aloittamiseen. Esiopetusta järjestettäessä kunnan tulee huolehtia myös esiopetuksen päivähoitopalveluiden tuottamisesta.

Esiopetusvuoteen osallistumisesta päättää oppilaan huoltaja lukuun ottamatta pidentyn oppivelvollisuuden piirissä olevia lapsia, joilla vähintään yksi esiopetusvuosi on pakollinen ennen perusopetuksen alkua.

Esioppilaille järjestetään maksuton kuljetus, mikäli matka kodin ja koulun välillä on yli kolme kilometriä.

Perusopetusasetuksen mukaan esiopetusta annetaan vähintään 700 tuntia. Riihimäkeläisillä esioppilailta päivän pituus on neljä tuntia noudattaen peruskoulujen työ- ja loma-aikoja. Lisäksi on päivähoito, johon haetaan erikseen ja jota järjestetään myös koulujen loma-aikoina.

Esiopettajien kelpoisuudesta säädetään opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista koskevassa asetuksessa. Esiopetusta voi antaa lastentarhanopettaja tai luokanopettaja sekä tietyin edellytyksin myös sosiaalikasvattaja tai sosionomi (AMK).

Esiopetuksen ryhmäkoko on 13 oppilasta yhtä aikuista kohden. Mikäli esiopetusta antavan opettajan ohella ryhmän työskentelyyn osallistuu lastenhoitaja, joulunkäyntiavustaja tai muu tehtävään soveltuvan ammatillisen koulutuksen suorittanut henkilö, opetusryhmän enimmäiskoko voi olla enintään 20 lasta. Koulutuslautakunnan päätöksen mukaisesti ryhmäkoko voidaan ylittää 10 prosentilla vain erityisen painavasta syystä.

Koulutoimen alaisen esiopetuksen opettajista viisi on OVTES:n alaista ja viisi KVTES:n alaista. KVTES:n alaisista opettajista neljä on johtavia lastentarhanopettajia (JOPE), joiden tehtäväkuvaan sisältyy esiopettajan työn lisäksi esioppilaiden päivähoidosta vastaaminen sekä oman alueensa iltapäivätoiminnan sujuvuuden varmistaminen (mm. sijaiset). Lisäksi he toimivat koulunkäyntiohjaajien lähiesimiehinä.

Johtavien lastentarhanopettajien esimiehenä toimii koulutuspäällikkö, OVTES:n alaisen opettajien esimies on rehtori.

Koulu- ja kirjastotoimen johtosäännön mukaan koulutuspäällikkö osoittaa esiopetuspaikat. Paikkojen osoittamisessa noudatetaan koulutoimen yleisiä oppilaaksi oton periaatteita. Lukuvuonna 2010–2011 esiopetusta järjestetään seitsemässä toimipisteessä.

Taulukko koulutoimen esiopetuspaikoista (ml. oppilasmäärät ja henkilöstö), LIITE 2.

3. VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMISEN VALTAKUNNALLISET LINJAT

3.1. Valtionhallinto

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti lokakuussa 2009 selvityshenkilöt selvittämään varhaiskasvatuksen asemaa valtionhallinnossa. Selvityshenkilöiden tehtävänä oli selvityksessään päivittää varhaiskasvatuksen hallinnon tilanne kunnissa, arvioida ja tehdä tarvittavat ehdotukset varhaiskasvatuksen asemasta valtionhallinnossa ja ehdotuksen aiheuttamista lainsäädännön muutostarpeista, tehdä ehdotukset toimenpiteiksi ja niiden toteuttamisen aikatauluksi sekä arvioida ehdotuksen ja toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset, vaikutukset valtion ja kunnallisten viranomaisten toimintaan, yhteiskunnalliset vaikutukset ja mahdolliset muut vaikutukset.

Selvityksessä on päädytty sille kannalle, että päivähoiton hallinto tulee siirtää kokonaisuutena sosiaali- ja terveysministeriöstä opetusministeriöön. Tähän kokonaisuuteen kuuluvat kunnan ja yksityisten tahojen järjestämä päivähoito, avoimet varhaiskasvatuspalvelut, yksityisen hoidon tuki ja kotihoidon tuki. Hallinnonalan vaihdoksen jälkeen päivähoitopalvelut eivät olisi enää sosiaalihuoltolaissa tarkoitettuja sosiaalipalveluita vaan varhaiskasvatuspalveluita. Valtionhallinnon lopulliset ratkaisut hallinnonalan vaihtamisesta tehdään ensi kevään aikana.

Kuntien tilanne ja kuntien tekemät ratkaisut ovat osaltaan viitoittaneet tietä päivähoiton hallinnollisen aseman arviointiin myös valtionhallinnossa. Tuoreen tiedon mukaan Manner-Suomen kunnista yli puolet on järjestänyt tai päättänyt järjestää päivähoiton opetustoimessa. Selvityshenkilöt ennakoivat, että päivähoiton hallinnollisen aseman muuttaminen valtionhallinnossa vaikuttaa jatkossa kuntien tekemiin ratkaisuihin. Kunnilla on kuitenkin oikeus valtionhallinnon ratkaisusta riippumatta itse päättää, minkä monijäsenisen toimielimen alaisuuteen ne haluavat päivähoiton ja varhaiskasvatuksen sijoittaa.

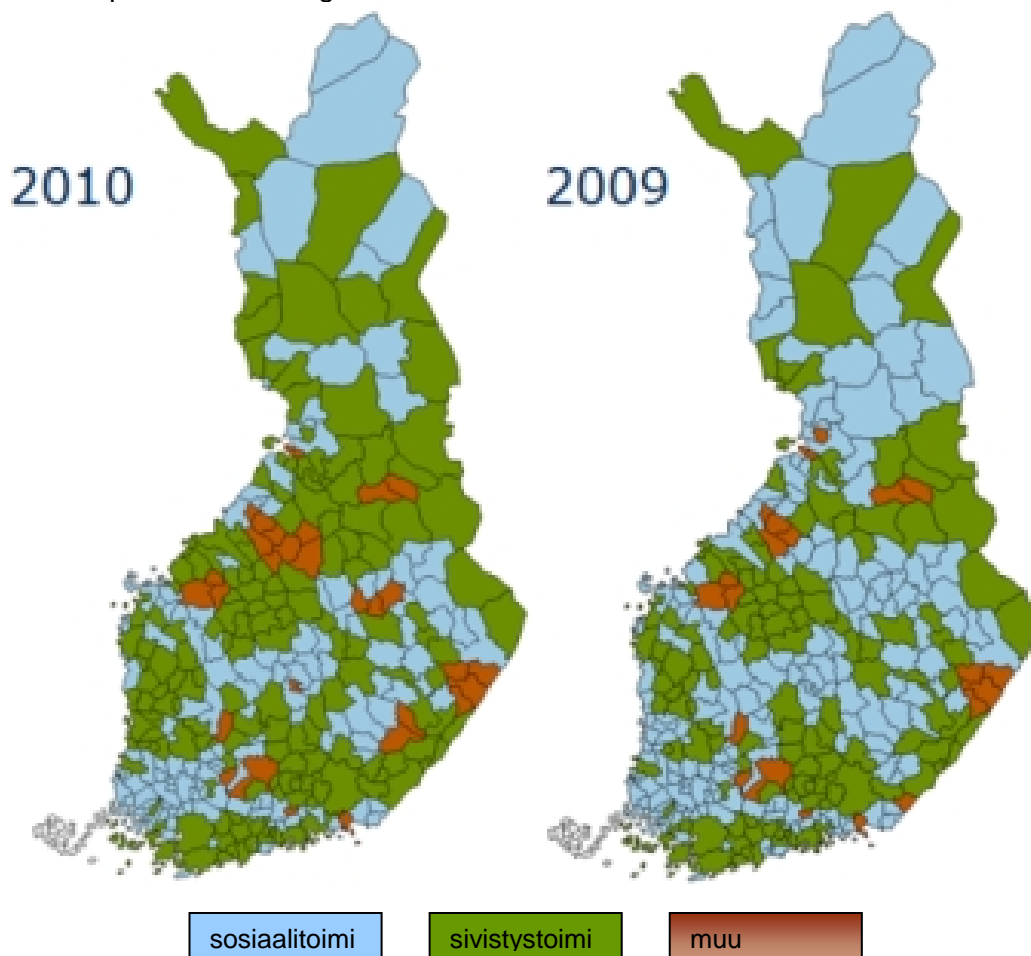
Selvityshenkilöiden käsityksen mukaan Valtionhallinnon eri toimijoiden yhteistyö tulee jatkossa turvata yhteistoimintatapoja kehittämällä ja mahdollisesti myös rakenteellisilla ratkaisuilla. Hallintouudistus edellyttää lisäksi Sosiaali- ja terveysministeriön ja Opetusministeriön välisen yhteistyön vahvistamista.

Selvityksessä nousee esille päivähoiton muutos varhaiskasvatukseksi ja lapsen palveluksi. Samalla selvityksessä korostetaan päivähoiton ja varhaiskasvatuksen kokonaisvaltaisuutta. Tärkeänä pidetään, että päivähoidossa, esiopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa näkyvät Educare-mallin mukaisesti hoito, kasvatus ja opetus sekä myös perheen näkökulma.

3.2 Kunnat

Lain mukaan kunta on vuodesta 2003 lähtien voinut itse päättää mikä monijäseninen toimielin huolehtii lasten päivähoidosta annetussa laissa (36/1973) sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa (1128/1996) kunnalle säädetyistä tehtävistä. Valtakunnallinen ohjaus säilyy kuntatason hallinnonalasta riippumatta sosiaali- ja terveysministeriön alaisuudessa.

Kuntaliiton ja THL:n ylläpitämän tilaston mukaan vuoden 2010 alussa 135 kunnassa (41 %) päivähoiton tehtävistä huolehtii sosiaalitoimen lautakunta, 162 kunnassa (50 %) päivähoiton tehtävät on siirretty opetustoimen lautakuntaan. 29 kunnassa (9 %) päivähoito on organisoitu muulla tavalla.

Kuva 1. Päivähoidon hallinnon järjestämistapa Suomen kunnissa 1.1.2010.

Vuoden 2010 alussa keskisuurissa 20 000 – 50 000 asukkaan Suomen kaupungeissa ja kunnissa päivähoiton hallinto on 27 kaupungissa/kunnassa sivistystoimessa, kahdeksassa kaupungissa/kunnassa perusturvatoimessa. Kahdessa kaupungissa päivähoiton hallinto on järjestetty liikelaitoksessa tai tuottajakunnassa.

LIITTEENÄ 3 taulukko päivähoiton hallintotavoista 20 000 – 50 000 asukkaan kaupungeissa / kunnissa 1.1.2010.

4 KÄSITTELY, LAUSUNNOT JA TIEDOTTAMINEN

Varhaiskasvatuksen yhdistämistä valmisteleva työryhmä on kokoontunut käsittelemään asiaa kuusi kertaa ajalla 4.6.–1.12.2010.

Koulutoimen ja perusturvatoimen esimiesten kantaa yhdistymiseen on selvitetty koulutoimen alakoulujen rehtoreiden ja varhaiskasvatuksen johtoryhmän kokouksissa elokuussa 2010. Esimiesten kanta on kirjattu swot -analyysien muodossa, LIITE 4.

Koulutoimen rehtoreiden mielipide on yhdistymiselle myönteinen. Painavimpina etuina varhaiskasvatuksen yhdistämisessä koulutoimeen nähdään tiedonkulun helpottuminen, nivelvaiheiden hämärtyminen sekä mahdollisuus henkilöstön joustavaan käyttöön.

Yleisvaikutelma varhaiskasvatuksen esimiesten kannasta ei ole ehdottomasti puolesta tai vastaan. Vahvuuksina nähdään koulutoimen esimiesten tavoin nivelvaiheen helpottuminen ja tiedonkulun selkiytyminen. Muutoksen nähtiin myös liittävän pienten lasten kasvatuksen ja opetuksen kiinteäksi osaksi kasvatus- ja koulutusjärjestelmää. Esimiehet painottavat kuitenkin, että muutoksen suunnitteluun ja toteuttamiseen on varattava riittävästi aikaa. Huolenaiheena nousi esiin perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon asema uudessa mallissa. Suunnittelussa tulee huomioida myös tämä hoitomuoto, joka ei ole päiväkotihoidon lailla läheisessä yhteydessä perusopetukseen.

Työryhmä on pyytänyt loppuraporttiluonnoksesta ammattijärjestöjen lausunnot. Super korostaa 26.10.2010 antamassaan lausunnossa, että siirtoa tulee tarkoin harkita ja valmistelutyöhön on varattava riittävästi aikaa. Samalla yhdistys esittää useita raportista esiin nousevia kysymyksiä. Erityisesti yhdistys kantaa huolta lähihoitajien aseman turvaamisesta myös uudessa suunnitelmassa. Super pitää tärkeänä, että lähihoitajien laaja-alaista ammattitaitoa hyödynnetään myös jatkossa ja että heitä valitaan avoimna oleviin vakansseihin.

JUKO ry ja OAJ:n Riihimäen paikallisyhdistys ry korostavat 27.10.2010 antamassaan lausunnossa, että muutoksen suunnitteluun on varattava riittävästi aikaa. Yhdistysten mielestä raportissa esitetty muutosajankohta on liian kiireinen. Yhdistykset ehdottavat, että muutoksen ajankohta olisi 1.1.2013, jolloin koko palvelun toiminnallinen organisointi on mahdollista arvioida myös talouden näkökulmasta.

Riihimäen kunnalliset JHL ry näkee 27.10.2010 antamassaan lausunnossa yhdistämisessä paljon heikkouksia ja negatiivisia puolia. Yhdistyksen mielestä yhdistämisen jälkeen syntyisi liian iso hallintokunta, ja aikataulu on liian kiireinen.

Ammattijärjestöt ovat esittäneet mielipiteensä uudistuksesta työryhmän kokouksessa 3.11.2010. Ammattijärjestöjen lausunnot ovat LIITTEESSÄ 5.

Perusturvalautakunta on antanut loppuraportista lausunnon 23.11.2010 § 168 (LIITE 6) Lautakunta katsoo, että työryhmän toiminnalle varattu määräaika oli tiukka ja työryhmän esittämä siirtymäajankohta on varsin haasteellinen toimintatapojen muutoksen kannalta. Lautakunnan mielestä toiminnallisesta näkökulmasta muutos rakenteissa ja toimintatavoissa on helpointa toteuttaa elokuussa. Lautakunta myöntää, että tämä ajankohta aiheuttaa haastetta talousarviosuunnittelulle, mutta nämä haasteet on mahdollista selvittää. Lautakunnan mielestä varhaiskasvatuksen yhdistäminen opetustoimeen voidaan toteuttaa aikaisintaan 1.8.2012.

Koulutuslautakunta on käsitellyt loppuraporttia 23.11.2010 § 162 (LIITE 7). Lautakunta kannattaa yhdistämisen toteuttamista, koska toimenpide tukee varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen eheämmän ja yhtenäisen jatkumon muodostamispyrkimyksiä Eucare-ajattelun pohjalta. Lautakunnan mielestä yhdistäminen voidaan toteuttaa 1.1.2012 alkaen. Lautakunta pitää tärkeänä, että päätös yhdistämisestä tehdään mahdollisimman pian. Lautakunta esittää, että kaupunginvaltuusto varaa sulauttamisprosessin toteuttamiselle riittävät henkiset ja taloudelliset voimavarat (sijaismääräraha vuoden 2011 talousarvioon).

Työryhmä on järjestänyt koulutoimen ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle tiedotustilaisuuden Riihimäen lukiolla 18.11.2010 klo 18.00. Lisäksi uudistuksesta on informoitu intranetissä, henkilöstölehti Rihvelissä sekä esimiesten toimesta ao. hallintokunnissa.

Perusturvakeskus on toimittanut 30.11.2010 päivätyn kirjeen, jossa ehdotetaan varhaiskasvatuksen ja koulutoimen yhdistämisen tavoitteet (LIITE 8).

5 TYÖRYHMÄN ESITYS

Laadukkaalla varhaiskasvatuksella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia lasten hyvinvoinnille, kehitykselle ja oppimiselle. Laadukas varhaiskasvatus on kokonaisvaltaista, lapsilähtöistä ja kotikasvatusta tukevaa. Varhaiskasvatuksen merkitys on tärkeä sosiaalisuuteen kasvattajana ja sosiaalisten lähtökohtien tasoittajana. Tuen tarpeen varhainen havaitseminen ja varhainen tuki ovat keskeisiä ehkäistäessä lasten ja nuorten ongelmien syvenemistä ja pitkäaikaisvaikutuksia. Lisäksi varhaisessa vaiheessa käytettävissä on yleensä vielä useita vaihtoehtoja tilanteen ratkaisemiseksi. Onnistuminen tai epäonnistuminen esimerkiksi oppimisessa vaikuttaa merkittävästi lapsen käsitykseen itsestään oppijana, kokemukseen koulusta ja myöhempään oppimismotivaatioon. Tässä mielessä lapsen tukeminen mahdollisimman varhain on erityisen tärkeää.

Varhaiskasvatuksen yhdistämisellä opetustoimeen pyritään edelleen luomaan kaupungin strategian mukaisesti laadukasta, kustannustehokasta ja joustavaa palvelutarjontaa. Tavoitteena on sisällöllinen ja toiminnallinen muutos, eikä vain vaihtaa päivähoitoa hallinnoivaa hallintokuntaa. Asiakkaiden näkökulmasta yhteinen hallinto luo nykyistä paremmat edellytykset varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen ydintehtävien toteuttamiselle.

Varhaiskasvatuksen yhdistämisen etuina työryhmä näkee mm. rajapintojen poistumisen, tiedonkulun helpottumisen, hoidon, kasvatuksen ja opetuksen pedagogisen jatkumon syntyminen ja henkilöstön ja tilojen joustavan ja tehokkaan käytön. Yhteinen hallinto antaa mahdollisuudet varhaiskasvatuksen ja opetustoimen toimintakulttuurien ja oppimis- ja kasvuympäristöjen yhteiselle kehittämiselle. Hoito- ja kasvatushenkilöstön sekä opetushenkilöstön yhteistyön edellytykset paranevat, ja synergiahyötyjä on odotettavissa mm. yhteisten koulutusten järjestämisestä. Yhteinen hallinnonala parantaa edellytyksiä oppilashuollon jatkumolle esiopetuksesta perusopetukseen tiedonsiirtoa koskevien toimintatapojen yhtenäistämisen avulla. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen oppimisen tukipalvelujen koordinointi ja yhteensovittaminen.

Onnistuneen yhdistämisen edellytyksenä on riittävän ajan varaaminen muutoksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Yhtenä huolenaiheena valmistelussa nousi esiin perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon asema uudessa mallissa. Tähän seikkaan voidaan yhdistämisen valmistelussa kiinnittää huomiota.

Yllä mainittuihin perusteluihin viitaten työryhmä esittää, että varhaiskasvatus yhdistetään perusturvasta opetustoimen alaisuuteen 1.1.2012 lukien. Päätöksenteon jälkeen tapahtuvassa yhdistämisen valmistelussa on huolehdittava riittävästä resursseista sekä erityisesti henkilöstön kuulemisesta ja mukaan ottamisesta.

Riihimäki, 30.11.2010

Jussi Savola
hallintojohtaja
työryhmän puheenjohtaja

Esa Santakallio
koulutoimenjohtaja

Eija Aittola
kaupunginhallituksen
edustaja

Aikataulun osalta työryhmän jäsenet Tommi Rätty ja Marja-Liisa Lindfors esittävät, että yhdistyminen tulisi toteuttaa 1.8.2012 lukien.

Marja-Liisa Lindfors
perusturvajohtaja

Tommi Rätty
kaupunginhallituksen
edustaja

Varhaiskasvatuksen hallinto

3 vakituista varahenkilöä (itäinen, läntinen ja pohjoinen alue), 1 päivähoitaja.
(palvelualuepäällikön virka on yhteispalveluissa)

Päiväkodit

Riihimäellä on 9 kunnallista päiväkotia, joissa työskentelee 124 henkilöä. Rakenteellisesti päiväkodeissa on 728 kokopäiväpaikkaa, 26 osapäiväpaikkaa ja 52 kerhopaikkaa. On huomioitava, että alle kolmevuotiaat käyttävät 1,75 paikkaa ja erityisen tuen tarpeessa olevat lapset pienryhmissä 3 paikkaa ja muissa ryhmissä 2 paikkaa. Näin ollen paikkojen määrä ei ole sama kuin hoidossa olevien lasten määrä.

yksikkö	ryhmiä	henkilöstö	rakenteelliset paikat	tulot ta 2010	menot ta 2010	huomioitavaa
Uunilintu	4	14	84	143 200	756 200	erityisryhmä, alle 3-v ryhmä
Junailijankatu	7+avoi vk	24	147	206 100	1 310 900	erityisryhmä alle 3-v ryhmä avoin vk 2 esiopetusryhmää
Kontiontie	4	12	77	105 300	645 600	erityisryhmä, 1 esiopetusryhmä
Peltosaari *	3	10	42 + 26 osapäivä- paikkaa	76 200	542 700	osapäiväryhmä, erityislastentarhan- opettaja
Otava*	4	15	84	120 200	823 000	alle 3-v ryhmä
Hirsimäki	4	12	84	118 300	656 800	alle 3-v ryhmä, esiopetusryhmä
Aluesairaala**	2	11	42	57 100	544 800	vuorohoito, esiopetus
Jukola	5	16	105	205 300	1 045 000	alle 3-v ryhmä
Kirjaus	3+ avoin viikko	10	63	89 200	589 900	alle 3-v ryhmä

* yhdistyminen 1.1.2011

** Piikinmäen toiminnan alkaessa yhdistyminen Kirjauksen päiväkotiin 1.1.2011

Päivähoito ja koulutoimi järjestävät yhdessä perusopetuslain mukaista esiopetusta. Esiopetusta järjestetään toimintakautena 2010 -2011, Junailijankadun, Hirsimäen, Kontiontien, Kirjauksen ja Aluesairaalan päiväkodeissa. Tehdyn suunnitelman mukaan varhaiskasvatus luopuu esiopetuksen järjestämisestä asteittain elokuuhun 2012 mennessä. Vuorohoidon esiopetus jää pysyvästi varhaiskasvatuksen järjestettäväksi.

Perhepäivähoito

Perhepäivähoidossa työskentelee yhteensä 106 henkilöä. Rakenteellisesti hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa on 204 paikkaa ja ryhmäperhepäivähoidossa 152 hoitopaikkaa.

yksikkö	ryhmiä	henkilöstö	rakenteelliset paikat	tulot ta 2010	menot ta 2010	huomioitavaa
Yhteinen perhepäivähoito		1 kanslisti 4 ohjaajaa		28 900	271 000	
PPh, hoitajan kotona		52, joista 1 varahenkilö	204	281 000	1 642 500	Tällä hetkellä 3 avointa tointa, yksi varahenkilö.
Ryhmäperhepäivähoito	12	42	152	291 500	1 729 100	Tällä hetkellä 8 tointa jäädytetynä Piikinmäen valmistumiseen asti.

Kanslistin toimi on budjetoitu yhteiseen perhepäivähoitoon. Kanslistin tehtävänä on mm. vastata kokonaisuudessaan varhaiskasvatuksen laskutuksesta ja perhepäivähoitajien palkanmaksusta. Samoin ohjaajien virat, 4 kappaletta, on sijoitettu yhteiseen perhepäivähoitoon.

Riihimäellä on 52 omassa kodissaan työskentelevän perhepäivähoitajan vakanssia. Päivähoidon ohjaajista 2,5 työpanos on kohdistettu ensisijaisesti omassa kodissa työskenteleville hoitajille. Perhepäivähoitajista 44:llä on vakituinen kaupungin toimi. Lisäksi perhepäivähoitajan ammattitutkintoa suorittaa määräaikaisella sopimuksella 4 hoitajaa, joiden tehtävä on luvattu vakinaistaa tutkinnon valmistumisen jälkeen. Yksi määräaikainen hoitaja toimii vakituksena varahenkilönä. Tällä hetkellä 2 hoitajaa on vuorottelupaalla, ja heillä on sijainen. Samoin kaksi hoitajaa työskentelee ryhmäperhepäivähoidossa, ja heillä on sijaiset. Tällä hetkellä vapaana on 3 avointa vakanssia, jotka voidaan tarpeen vaatiessa täyttää määräaikaisesti.

Ryhmäperhepäiväkodeissa on 49 vakanssia. Näistä elokuussa 2010 on jäädytetynä kahdeksan vakanssia odottamassa Piikinmäen päiväkodin valmistumista. Päivähoidon ohjaajista 1,5 työpanos on osoitettu ryhmäperhepäivähoitoon. Ryhmäperhepäiväkotien määrä vähenee esiopetussiirtojen myötä n. 2 yksikköä/vuosi.

Erityisvarhaiskasvatus

Erityispäivähoidossa on neljä erityislastentarhanopettajan tointa ja 7 erityisavustajan tointa. Erityispäivähoito on oma toimintayksikkönsä, jonka talousarvio vuodelle 2010 on 339 400 € brutto ja 338 500 € netto

Yksityinen toiminta ja sen valvonta

Riihimäellä on kaksi yksityistä päiväkotia, päiväkotia Sini-Emilia ja Montessori-esikoulu, 3 yksityistä ryhmäperhepäiväkotia ja 11 yksityistä perhepäivähoitajaa.

Kunnan on valvottava yksityistä toimintaa. Toiminnan valvonta on määritelty yhden päivähoitajan ohjaajan tehtäväksi.

Avustukset ja niiden maksatus

Yksityistä päivähoitoa tuetaan maksamalla lakisääteistä yksityisen hoidon tukea ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää Yksityisen hoidon tuen piirissä oli toukokuussa 155 lasta.

Pienten lasten kotihoitoa tuetaan maksamalla lakisääteistä kotihoidontukea alle 3-vuotiaille kotihoidossa oleville lapsille. Kotihoidontuen kuntalisää, Riihimäki-lisää, maksetaan tuen ehdot täyttävälle perheille. Kotihoidon tuen piirissä oli toukokuussa 644 lasta ja Riihimäki-lisän piirissä 268 lasta.

	ta 2010	meno 31.5.	lasten määrä 31.5.	huomioitavaa
Lakisääteinen koti- hoidon tuki	2 450 600	787 883	644	
Riihimäki-lisä	387 900	167 660	268	perheitä 174
Lakisääteinen yksityisen hoidon tuki		124 404	155	sisältyy talousarviossa la- kisääteiseen kotihoidon tukeen
Yksityisen hoi- don tuen kuntali- sä		307 635	155	sisältyy talousarviossa la- kisääteiseen kotihoidon tukeen

tulot ta 2010	1 745 900
menot ta 2010	-14 221 500
netto	-12 475 600

LIITE 2

Koulutoimen esiopetuspaikat

Lukuvuonna 2010 - 2011 esiopetusta järjestetään seitsemässä toimipisteessä seuraavasti:

yksikkö	ryhmiä / lapsia	henkilöstö koulunkäyntiohjaajien viikkotuntimäärät	huomioitavaa
Haapahuhta	1 / 17	JOPE 2 koulunkäyntiohjaajaa (38,25 h ja 20 h)	
Herajoki	1,5 / 25	JOPE yhdysluokassa luokan- opettaja 3 koulunkäyntiohjaajaa (2 x 38,25 h ja 20 h)	yksi esiopetusryhmä sekä yh- distetty esiopetus-1. luokka
Lasitehdas	1 / 20	esiluokanopettaja 3 koulunkäyntiohjaajaa (38,25 h, 24 h ja 5 h)	
Patastenmäki / Jukola	2 / 40	2 esiluokanopettaja 4 koulunkäyntiohjaajaa (2 x 38,25 h ja 2 x 25 h)	
Patastenmäki / puukoulu	1 / 18	JOPE 2 koulunkäyntiohjaajaa (38,25 h ja 6,25 h)	lisäksi esiopetusta Montesso- riyhdistyksen järjestämänä
Peltosaari	2 / 35	JOPE esiopettaja 4 koulunkäyntiohjaajaa (2 x 38,25 h, 30 h ja 3,75 h)	myös harjaantumisopetukses- sa esioppilaita
Pohjoinen	2 / 28	2 esiluokanopettajaa 4 koulunkäyntiohjaajaa (2 x 38,25 h, 25 h ja 5 h)	esiopetusryhmä sekä esiope- tusryhmä kielellisistä häiriöistä kärsiville lapsille, max ryhmä- koko 8 lasta
yhteensä	10,5 / 183		

Päivähoidon hallintotapa 20 000 – 50 000 asukkaan kaupungeissa/ kunnissa 1.1.2010

Mikkeli	48 801	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Porvoo	48 788	Sivistyslautakunta
Kokkola	46 176	kasvatuslautakunta
Hyvinkää	45 484	Perusturvalautakunta
Nurmijärvi	39 824	Sivistyslautakunta
Rauma	39 692	kasvatus- ja opetuslautakunta
Lohja	39 530	Opetuslautakunta
Järvenpää	38 718	Sosiaali- ja terveyslautakunta
Kajaani	38 206	sivistyslautakunta
Tuusula	36 997	kasvatus- ja opetusltk
Kirkkonummi	36 726	Varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta
Kerava	34 042	kasvatus- ja opetuslautakunta
Nokia	31 627	Kasvatus- ja opetuslautakunta
Kaarina	30 811	sivistyslautakunta
Ylöjärvi	30 434	Perusturvalautakunta
Raasepori	29 174	Bildningsnämnden
Riihimäki	28 652	Perusturvalautakunta
Kangasala	28 595	Kasvatus- ja opetuslautakunta
Imatra	28 585	Sivistyslautakunta
Vihti	28 158	kasvatus- ja koulutuslautakunta
Savonlinna	27 713	koulutuslautakunta
Sastamala	24 566	kasvatus- ja opetuslautakunta
Raisio	24 362	tuottajalautakunta
Jämsä	22 938	sivistyslautakunta
Varkaus	22 918	sivistyslautakunta
Raahe	22 545	Opetuslautakunta
Kemi	22 528	koulutuslautakunta
Tornio	22 433	koulutuslautakunta
Iisalmi	22 135	koulutuslautakunta
Hollola	21 904	sivistyslautakunta
Hamina	21 497	Perusturvalautakunta
Siilinjärvi	21 044	Liikelaitos Siiliset-
Valkeakoski	20 758	kasvatus- ja opetuslautakunta
Lempäälä	20 370	Sosiaali- ja terveysltk
Heinola	20 357	sivistyslautakunta
Äänekoski	20 247	perusturvalautakunta
Pieksämäki	20 075	koulutuslautakunta

Esimiesten kanta swot –analyysien muodossa

Varhaiskasvatuksen johtoryhmän kokous 25.8.2010

Varhaiskasvatuksen (päivähoidon) ja perusopetuksen mahdollisen uudelleenorganisoinnin ja yhdistämisen

vahvuudet - pienten lasten kasvatus- ja opetus kiinteäksi osaksi kasvatus- koulutusjärjestelmää - kasvatuksen kokonaisvaltaisuus ja katkeamattomuus - nivelvaiheen helpottuminen ja tiedonkulun selkiytyminen - yhteinen strategia, yhteiset suunnitelmat - koulun pedagogiikka varhaiskasvatukseen - arviointi ja tavoitteellisuus - tasa-arvoisuus hallintokunnan sisällä, yhdenvertaisuus opetus ja kasvatus "samaa joukkoa" - erilaisuus voi olla vahvuus	heikkoudet - mahdollisen uuden organisaation monimutkaisuus -organisaation tietämys varhaiskasvatuksesta vähäinen - suuri hallintokunta, miten asiat hoituvat (KVTES-osaaminen, taloushallinto) -varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tietämättömyys toistensa töistä - erilaiset toimintakulttuurit (asiakkaan tarpeiden huomiointi, lapsen huomiointi) - pitkän aikavälin suunnitteleamattomuus - muutoksen läpivienti ja valmistuminen vie aikaa - yhteisten linjausten ja toimintatapojen muodostaminen vie aikaa - mikä on työntekijätason asenne, pelot ja haluttomuus - "huhumyllyn pyörteet": epävarmuus, joka syö työhyvinvointia
mahdollisuudet - koulun ja varhaiskasvatuksen yhteistyö ja nivelvaiheen kehittäminen - koulupolku huomioon varhaiskasvatuksen sijoittelussa (vanhempien toiveet ensisijaisia) - kasvatuskumppanuus myös kouluun - vahva keskusteluyhteys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä - ammattitaitoiset varhaiskasvatuksen työntekijät -> tietoa alkuopetukseen ja päinvastoin - tiedon kulun paraneminen varhaiskasvatuksesta kouluun ja koulusta varhaiskasvatukseen - erityisvarhaiskasvatuksen uudelleen järjestely - varhaisen tuen todentuminen jatkumona - moniammatillisuus ja yhteistyö - tiimityöskentelyn leviäminen - tietotaito perusopetuksesta vieraskielisten lasten opetuksessa työnkierto vaka-koulu resurssit kasvavat? - lastentarhanopettajat säilyvät päiväkotiryhmissä (2 kpl) - yhteiset hankinnat ja materiaalit - joustavat tilajärjestelyt - yhteiset koulutukset-> säästö ja lisää tarjontaa -yhteiset projektit ja kehittämishankkeet - hallinto kevenee? - varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen uudelleen organisointi, ei varhaiskasvatuksen siirto opetustoimeen: esim. avustajien käyttö kesäajaisina varhaiskasvatuksessa -esiopetuksen paluu varhaiskasvatusympäristöön? Vakajoryn SWOT 25.8.2010	uhat - educare-mallin unohtuminen - varhaiskasvatuksen ammattiympäryyden unohtuminen -> liika koulumaisuus - oppilaspainotteinen asenne ja perheiden näkökulman unohtuminen (lapsista oppilaita) - kuuluuko varhaiskasvatuksen ääni? - koulun kankeampi byrokratia ja sen aiheuttama lisätyö -opettajien vähentyminen päiväkotiryhmissä - päivähoidon ja sosiaalitoimen yhteistyö kärsii - muutoksen liiallinen nopeus ja kireä aikataulu? -erityisvarhaiskasvatuksen asema, toimintayksikön säilyminen, keltan työkentän määrittely -varhaisen tuen unohtuminen - monimuotoisen varhaiskasvatuksen säilyminen - miten käy perhepäivähoidon ja ryhmisten? - päivähoidon sisäinen pirstoutuminen -ei synny uutta toimintamallia, muutos ei saa aikaa suunnittelulle ja toteuttamiselle, hiljainen tieto ei siirry, jatketaan epävarmuudessa - esimiesorganisaation rakenne - henkilökunnan kuuleminen ja informointi isossa organisaatiossa -resurssien pysyvyys (henkilöstö, tilat,rahat) -varhaiskasvatuksen tason säilyminen - asiantuntijuuden varmistaminen niin substanssin sisällä kuin yleisesti - varhaiskasvatuksen arvostus? - vanhempien asennoituminen: kasvaako lasten leimautumisen pelko vai lisääntykö avoin tiedon kulku

Varhaiskasvatuksen (päivähoidon) ja perusopetuksen mahdollisen uudelleenorganisoinnin ja yhdistämisen

vahvuudet tiedonkulun helpottuminen, nivelien hämärtyminen ryhmäperhepäiväkotien vähentyminen yhtenäinen päivähoito-esiopetus-koulupolku henkilöstön joustava käyttö	heikkoudet muutosprosessin aiheuttamat pelkotilat henkilöstössä esiopettajien / lastentarhanopettajien työkierto voi muodostua heikoudeksi, jos menee "yli"
mahdollisuudet tiedonkulun helpottuminen, nivelien hämärtyminen koulupsykologien ja kiertävien erityislastentarhanopettajien yhteistyö yhtenäinen mitoitus esiopettajien / lastentarhanopettajien mahdollisuus työkiertoon synergia varhaiskasvatus <-> koulun ulkopuolinen kasvatus toiminta kuntalaisten palvelut saatavilla "yhdellä luukulla" toimintakäytänteiden yhtenäistäminen	uhat realistinen aikataulu, muutosjohtamisen resursointi säästötoimissa kyky säilyttää resurssit hallintohenkilöstön mitoitus? Toimenkuvien uudelleenjärjestelyt? Jope-systeemi juuri luotu, tarvitaanko sitä enää? mahdollinen vastuun kasvu (koulutoimenjohtaja, rehtorit)

Ammattijärjestöjen lausunnot**Riihimäen kunnalliset JHL ry , hallitus**

Kalevankatu 1
11100 Riihimäki

27.10.2010

Lausunto varhaiskasvatuksen siirrosta koulutoimeen

Yhdistyksemme hallituksen kokouksessa 13.10.2010 käsitelimme varhaiskasvatuksen siirtotyöryhmän valmiiksi saamaa loppuraporttia ja keskustelimme ammattiyhdistykseltämme pyydetyistä lausunnoista varhaiskasvatuksen ja koulutoimen yhdistämisestä.

Lausuntopyyntö oli päivätty samaisena päivänä 13.10.2010. Lausunto pyydettiin jo 27.10.2010 mennessä hallintojohtaja Jussi Savolalle. Olemme kokeneet, että aikataulu on ollut liian kiireinen. Emme ole saaneet mahdollisuutta keskusteluun päiväkotien ja ryhmäperhepäiväkotien työpaikkakokouksissa, perhepäivähoitajien mielipiteistä ja näkökulmista saamisen mahdollisuudesta puhumattakaan. Miksi kyseinen asia on aikataulutettu tällä tavalla? Yhdistyksemme alakohtaiset luottamushenkilöt ovat kokeneet, että heillä ei ole ollut mahdollisuutta järjestää henkilöstölle tilaisuuksia, joissa kootaan henkilöstön mielipiteitä lausuntoa varten.

Henkilöstön todellinen kuuleminen on siis ollut todella olematonta. Yhteistoiminnan todellinen merkitys ja sen henki ei toteudu tällaisella aikataululla.

Näemme yhdistämisessä paljon heikkouksia ja negatiivisia puolia. Yhdistämisen jälkeen syntyisi liian suuri hallintokunta. KVTES- ja taloushallinnon osaaminen on arveluttavaa, samoin henkilökunnan kuuleminen ja informointi isossa organisaatiossa tulee olemaan ongelmallista ja vaikeaa. Kireästä aikataulutuksesta johtuen työntekijätason asenne, pelot ja haluttomuus ovat olemassa. Mihin yhdistämisen kanssa on kiire? Miksi jo v. 2012 pitäisi suuren hallintokunnan olla olemassa ja valmiina toimimaan? Nyt huhumyllyn pyörre on alkanut pyöriä työpaikoilla ja tietty epävarmuus ”syö” työhyvinvointia ja osaltaan työssä viihtymistä. Esimerkkinä hyvin johdetusta ja toteutetusta muutoshankkeesta on ruokapalvelujen yhdistäminen yhden hallintokunnan alaisuuteen. Tässä hankkeessa oli mukana ulkopuolinen konsultti ja aikaa käytettiin lähes kaksi vuotta. Kun jossain on onnistuttu, eikö voitaisi toimia toisenkin kerran järkevästi ja onnistua!

Olemme huolissamme siitä, miten ryhmäperhepäiväkodit ja erityisesti kotona työskentelevät perhepäivähoitajat nivoutuisivat yhdistymiseen. Ollaanko perhepäivähoitoa ajamassa alas? Riihimäkeläisille perheillemme olisi jatkossakin tärkeää saada itse valita kodin ulkopuolinen hoitomuoto. Vanhemmat arvostavat perhepäivähoitoa.

Suuressa organisaatiossa on paljon keskitettyjä toimintoja. Onko tietämys varhaiskasvatuksesta liian vähäinen? Lisäksi olemme huolissamme varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tietämättömyydestä ja taitamattomuudesta toistensa töihin nähden. Varhaiskasvatuksen laatu tason säilyttäminen, henkilöstö asema, tilat ja taloudellisten resurssien pysyvyys mietityttää.

Pahoin pelkäämme, että perheiden näkökulma unohtuu. Varhaiskasvatuksessa on totuttu kasvatuskumppanuuteen. Kuuluuko enää varhaiskasvatuksen ääni koulutoimen alla? Lapset muuttuvat todella pian oppilaiksi! Educare- malli on unohtumassa ja erityisvarhaiskasvatuksen asema ja erityislastentarhanopettajien työkentän ja työnkuvan määrittely on suuri kysymysmerkki.

Markku Väänänen
puheenjohtaja

Johanna Heinonen
varaluottamusmies

VARHAISKASVATUKSEN SIIRTOTYÖRYHMÄN LOPPURAPORTTI

Varhaiskasvatuspalvelujen siirtäminen opetustoimen hallinnon alaisuuteen tukee ajatusta saada lapselle yhtenäinen kasvatus- ja koulutuspolku. Lapsen elämänkaarijattelun ja nivelkohtien joustavan ylittämisen vuoksi yhteisen hallinnon alla toimiminen on etu.

Mikäli siirtämisellä tavoitellaan myös toiminnallisia muutoksia, niin hallittuun muutoksen suunnitteluun tarvitaan aikaa. Uuden organisaatiomallin, toiminnan sisällön määrittäminen sekä tukipalvelujen tulee olla valmiina ennen talousarvion valmistelua. Tähän on loppuraportin mukaan aikaa vain muutama kuukausi. Työryhmän vaatimukset riittävästä suunnittelu- ja valmisteluajasta sekä riittävästä resursseista on tärkeää ottaa huomioon onnistuneen muutoksen aikaansaamiseksi. Pelkkä hallinnollinen organisaation muutos ei tuo tavoiteltavaa hyötyä kaupungille.

Raportissa esitetty muutosajankohta on liian kiireinen, jotta riittävästi voitaisiin ottaa huomioon lasten päivähoito- ja edelleen koulupaikkojen määräytyminen, mikä lienee yksi siirron tavoitteista. Mikäli tavoitteena on luoda jokaiselle lapselle ennalta suunniteltu, myös vanhemmille jo varhain tiedotettavissa oleva ja lapselle yhtenäinen kasvatus- ja koulutuspolku, tulee suunnitelman laadinnalle antaa tarvittava aika. Esimerkiksi erityisen tuen ja oppilashuollon toimintojen järjestäminen tulee suunnitella huolella, jotta aito toiminnan rajapintojen arviointiin pohjautuva muutos saadaan toteutettua.

Miten esiopetuksen järjestäminen etenee siirtosuunnitelman ja muutosaikataulun rinnalla? Keväällä 2010 valtuusto päätti esiopetuksen ja sen päivähoiton järjestämisen siirtämisestä koulun tiloihin ja hallintoon vaiheittain 2010-2013.

Ehdotamme, että muutoksen ajankohta on 1.1.2013, jolloin koko palvelun toiminnallinen organisointi on aidosti mahdollista arvioida myös talouden näkökulmasta. Työryhmän esittämä muutosajankohta on liian kiireinen, jos tavoitellaan muutosta toiminnan sisällöllisistä lähtökohdista arvioiden. Esimerkiksi ruokapalvelujen toiminnallinen muutos tehtiin hallitusti ja onnistuneesti, ja muutosprosessiin oli riittävästi aikaa.

Henkilöstön huoli aidosta toiminnallisesta muutoksesta uuden hallinnon alaisuudessa on todellista. Miten johtaminen hoituu? Mitä ovat alueen ja oman työyksikön johtamisen suunnitelmat? Miten henkilöstömitoitutus tulee muuttumaan (vrt. koulun esiopetus), miten erityisopetus varhaiskasvatuksessa hoidetaan ja miten ryhmäkoot määräytyvät? Varhaiskasvatuksen laadusta ja resursseista olemme huolissamme. Tätä huolta voidaan hälventää ainoastaan sillä, että annetaan henkilöstölle mahdollisuus osallistua muutosprosessin suunnitteluun, toteutukseen ja myöhemmin arviointiin.

Jäsenemme ovat hämmentyneinä lukeneet lehdistä, että siirto on päätetty toteuttaa jo 1.1.2012! Ennen päätöksentekoa henkilöstö odottaa työryhmän esitystä toiminnallisia muutoksia aiheuttavasta suunnitelmasta ja vaikutuksista henkilöstöön.

Riihimäellä 27.lokakuuta 2010

JUKO ry Riihimäki

Merja Lehtonen
pääluottamusmies

OAJ:n Riihimäen paikallisyhdistys ry

Riitta Levänen
puheenjohtaja

Kannanotto varhaiskasvatuksen siirtotyöryhmän loppuraporttiin

Raportista esiinnousevia kysymyksiä:

- onko toivottavaa että pienten lasten hoito ja huolenpito muuttuu koulumaiseksi
- onko tilojen, varojen ym resurssien jako varmasti jatkossa tasapuolista ja oikeudenmukaista
- turvataanko lähihoitajien asema uudessa suunnitelmassa
- kuka ottaa vastuun sairaan lapsen hoidosta koulumaisessa järjestelmässä, esim. diabeetikot ja reumalapset. Opettajilla ei ole hoidollisia valmiuksia kuten lähihoitajilla.
- mikä on perhepäivähoidon ja ryhmäpäivähoidon asema tulevaisuudessa, säilyykö lapsilla oikeus oppia leikin ja hoidon avulla
- miksi swot-analyysjä on ollut tekemässä vain varhaiskasvatuksen johtoryhmä ja alakoulujen rehtorit, milloin on tarkoitus kysyä hoidon ja kasvatuksen ammattilaisten eli hoitajien ja opettajien mielipiteitä
- miksi raportissa ei ole otettu huomioon päivähoiton ennakoitua tarvetta tulevaisuudessa, mikä on hoitopaikkojen ja henkilöstön tarve tulevina vuosina
- mikä on organisaatorakenne uudessa suunnitelmassa, kuka on kenenkin esimies, kenellä hoidollinen vastuu, kenellä opettamisvastuu

Mikäli varhaiskasvatuksen siirtotyöryhmän suunnitelman toteuttamista jatketaan, on edellämainittuihin kysymyksiin saatava selkeät vastaukset. Siirtoa tulee harkita tarkoin ja valmistelutyöhön on varattava riittävästi aikaa. Näin suurta ja merkittävää uudistusta ei voida toteuttaa kysymättä kaikkien osapuolien mielipidettä jo valmisteluvaiheessa.

Superin Riihimäen ammattiosasto kantaa erityisesti huolta lähihoitajien aseman turvaamisesta myös uudessa suunnitelmassa. On tärkeää että lähihoitajien laaja-alaista ammattitaitoa hyödynnetään myös jatkossa ja että heitä valitaan avoinna oleviin vakansseihin.

Super Riihimäen ao ry 615
Hallitus

Anitta Maunu
puh joht

Perusturvalautakunta 23.11.2010

Dno KH:125 /2010

168 § Varhaiskasvatuksen siirto opetustoimeen

Riihimäen kaupunginvaltuusto päätti 22.3.2010, että varhaiskasvatuksen yhdistäminen opetustoimeen ei ole riippuvainen muutuskuntayhtymän toteuttamisesta ja että selvitys ja päätösesitys varhaiskasvatuksen yhdistämisestä tuodaan valtuuston käsittelyyn erillisenä asiana.

Kaupunginhallitus päätti 3.5.2010 perustaa työryhmän selvittämään varhaiskasvatuksen siirtoa. Työryhmän toimeksiantona oli valmistella ja suunnitella varhaiskasvatuksen siirtoa. Varhaiskasvatuksen siirto on rakenteellinen muutos, joka tukee kaupungin strategian toteuttamista. Esityksen tuli olla valmis 31.10.2010 mennessä.

Kaupunginhallituksen nimeämään työryhmään kuuluvat: Jussi Savola, hallintojohtaja, työryhmän puheenjohtaja, Marja-Liisa Lindfors, perusturvajohtaja, Esa Santakallio, koulutoimenjohtaja, Eija Aittola, kaupunginhallituksen edustaja ja Tommi Rätty, kaupunginhallituksen edustaja

Ensimmäisessä kokouksessaan 4.6.2010 työryhmä täydensi kokoonpanoan seuraavilla henkilöillä: Marjut Helenius, varhaiskasvatuksen palvelualuepäällikkö, Elina Kahila, koulutoimen koulutuspäällikkö ja Merja Viitanen, koulutoimen hallintopäällikkö, työryhmän sihteeri.

4.6.2010 pidetyn kokouksen jälkeen työryhmä kokoontui neljä kertaa ajalla 11.8.2010 – 3.11.2010. Työryhmän luonnos loppuraportiksi valmistui 4.11.2010. Kaupunginhallitus on 8.11.2010 päättänyt pyytää perusturvalautakunnan ja opetuslautakunnan lausuntoa loppuraportista 30.11.2010 mennessä.

Työryhmän toiminnalle varattu määräaika oli niukka. Tämän vuoksi loppuraporttiin pystyttiin kuvamaan vain nykytila. Annetun määräajan puitteissa oli mahdotonta laatia tehtäväksiannon mukaista selvitystä ja suunnitelmaa päätöksenteon pohjaksi. Työryhmä ei ehtinyt kuvaamaan ja yksilöimään toivottuja toiminnallisia ja rakenteellisia muutoksia tai suunnittelemaan mahdollista organisaatiomallia.

Varhaiskasvatuksen yhdistämistä pohtinut työryhmä esittää loppuraportissaan, että Riihimäellä varhaiskasvatus siirretään pois perusturvatoimesta ja yhdistetään koulutoimeen 1.1.2012 alkaen. Varhaiskasvatuksen yhdistäminen opetus- tai sivistystoimeen on tällä hetkellä vallalla oleva trendi. Yli puolessa Suomen kunnista varhaiskasvatus on hallinnollisesti osa opetus- tai sivistystoimintaa. Valtionhallinnossa varhaiskasvatus kuuluu edelleen sosiaali- ja terveysministeriön alaisuuteen. Ehdotus siirtää varhaiskasvatus valtionhallinnossa opetus- ja kulttuuriministeriön vastuulle ei ole toteutunut. Seuraavan kerran varhaiskasvatuksen asema valtionhallinnossa on esillä hallitusneuvottelujen yhteydessä keväällä 2011.

Mikäli Riihimäellä on tavoitteena ilman muutoksia siirtää varhaiskasvatus osaksi koulutoimen organisaatiota, tämä on mahdollista toteuttaa 1.1.2012. Pelkkä hallinnonalan siirto ei kuitenkaan tuo mukanaan taloudellista tai toiminnallista hyötyä.

Loppuraportin mukaan varhaiskasvatuksen yhdistämisellä opetustoimeen tavoitellaan sisällöllistä ja toiminnallista muutosta. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää harkintaa ja toiminnan ennakkosuunnittelua. Tavoitetilän tulisi pääpiirteissään olla kuvattuna ja aukikirjoitettuna ja osittain myös aikataulutettuna ennen yhdistämispäätöksen tekemistä. Jos päätös tehdään joulukuussa 2010 ja muutos päätetään toteuttaa 1.1.2012, aikataulu ei anna tähän mahdollisuutta.

Jo tällä hetkellä on varhaiskasvatuksen ja koulutoimen osalta menossa erilaisia muutosprosesseja. Esimerkiksi kaupunginvaltuusto on aiemmin päättänyt, että esiopetus siirtyy kolmen vuoden aikana 2010 -2012 perusturvatoimesta koulutoimen organisaatioon ja tiloihin. Työryhmän työskentelyn aikana nousi kuitenkin esiin mahdollinen uusi toimintatapa, joka palauttaisi esiopetuksen varhaiskasvatuksen vastuualueelle. Samoin työryhmässä tuotiin esiin mahdollisuus järjestää varhaiskasvatuksen erityinen tuki ja koulutoimen psykososiaalinen oppilashuolto uuden toimintamallin mukaisesti. Mikäli yhdistäminen tehdään yhdessä henkilöstön kanssa aidosti rakenteita tutkimalla ja uutta toimintatapaa mallintamalla, löytyy varmasti lukuisia muita toimintoja, jotka olisi syytä organisoida uudella tavalla. Samalla tulee huolehtia siitä, ettei varhaiskasvatuksen ja perusturvatoimen välille synny uudessa hallintomallissa kitkaa aiheuttavia rajapintoja. Loppuraportissa ehdotettu siirtymäajankohta on varsin haasteellinen toimintatapojen muutoksen kannalta.

Varhaiskasvatuksen mahdollinen hallinnonalan muutos koskee tavalla tai toisella koko perusturvatoimen ja koulutoimen henkilöstöä. Molemmissa hallintokunnissa joudutaan uusimaan johtosäännöt ja muuttamaan hallinnollisia rakenteita. Henkilöstöryhmät ovat kommentoineet työryhmän loppuraporttia (henkilöstöryhmien kannanotot ovat liitteenä loppuraportissa). Henkilöstöryhmästä riippumatta ehdotettu muutosaikataulu on koettu liian kiihkeänä. Resurssien, etenkin tarvittavan ajan, tarve on nostettu esiin myös loppuraportissa: ”Onnistuneen yhdistämisen edellytyksenä on riittävän ajan varaaminen muutoksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Yhtenä huolenaiheena valmistelussa nousi esiin perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon asema uudessa mallissa. Tähän seikkaan voidaan yhdistämisen valmistelussa kiinnittää huomiota.”

Koulutoimen ja varhaiskasvatuksen toiminnallisesta näkökulmasta muutos rakenteissa ja toimintatavoissa on helpointa toteuttaa elokuussa. Tämä aiheuttaa haastetta talousarviosuunnittelulle, mutta nämä haasteet on mahdollista selvittää. Perusturvakeskuksen mielipide on, että varhaiskasvatus voidaan siirtää pois perusturvatoimesta ja yhdistää opetustoimeen aikaisintaan 1.8.2012.

(HEM)

Ehdotus/pejo:

Perusturvalautakunta antaa yllä olevan lausunnon vastauksena kaupunginhallituksen lausuntopyyntöön.

Päätös:

Riitta Takala esitti varhaiskasvatuksen siirtämistä työryhmän esityksen mukaisesti 1.1.2012 alkaen. Risto Lahdensalo kannatti esitystä. Puheenjohtaja ehdotti äänestystä, jossa pohjaesitys on ”jaa” ja Riitta Takalan esitys ”ei”. Tommi Rätty, Jari Heikkinen, Erja Hirviniemi, Kaisa Kilpinen, Arja Valo-Hellsten ja Janne Yrjölä äänestivät ”jaa”. Riitta Takala, Risto Lahdensalo ja Kerttu Lahtinen äänestivät ”ei”. Näin ollen päätökseksi tuli pohjaesitys.

Koulutuslautakunta 23.11.2010

Dno KH:125 /2010

162 § Varhaiskasvatuksen yhdistäminen opetustoimeen

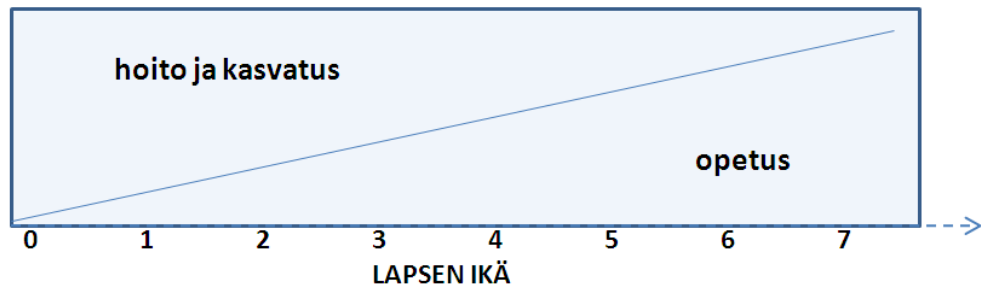
Asiasta on järjestetty varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestämiseen osallistuville henkilöille henkilöstön kuulemis- ja keskustelutilaisuus lukion auditoriossa torstaina 18.11.2010. Tilaisuudessa esitetyjä näkemyksiä selostetaan kokouksessa. Tilaisuuden muistio on OHEISENA.

Koulutuslautakunta kuulee ennen lautakunnan kokouksen alkua pääluottamusmies Merja Lehtosta varhaiskasvatuksen ja koulutoimen yhdistämisestä.

Ehdotus/KTJ:

Koulutuslautakunta päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Koulutuslautakunta pitää tarkoituksenmukaisena, että esitetty varhaiskasvatuksen ja opetustoimen yhdistäminen ja sulauttaminen samaan hallintokuntaan tapahtuu 1.1.2012 alkaen. Toimenpide tukee varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen eheämmän ja yhtenäisen jatkumon muodostamisyhtymiksi Educare -ajattelun pohjalta.

Kuva 1. Educare -malli.

Välittömiä taloudellisia säästöjä on vaikea esittää, koska kaupungin varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut ovat tällä hetkellä erittäin kustannustehokkaita. Jatkossa mahdollisia säästöjä ja ainakin kustannusten kasvua hillitseviä tekijöitä syntyy henkilöstön ja tilojen tehokkaammasta yhteiskäytöstä.

Hallintopalvelujen ja toimintojen sulautumisella ei lautakunnan mielestä ole oleellista vaikutusta pienempien alle esikouluikäisten lasten päivähoitopalvelujen järjestämiselle. Monimuotoisia, kustannustehokkaita ja laadukkaita nykyisen [varhaiskasvatussuunnitelman](#) (varhaiskasvatussuunnitelma on nähtävissä internetissä edeltävästä linkistä, koulutuspalvelukeskuksessa ja kokouksessa) mukaisia kehittämistoimintoja voidaan ja pitää sulauttamisesta huolimatta jatkaa.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sulauttamisyhtymykset ja Educare -mallin mukaiseen ajatteluun tukeutuminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksen alkuluokilla helpottaa esi- ja alkuopetuksen opetusryhmien muodostamista. Päivähoitopalvelupaikkapäätöksillä voidaan luonnollisella tavalla ohjata oppilaan esiopetusryhmien ja perusopetuksen 1. luokan opetusryhmien muodostamista sekä koko koulupolkua.

Eniten hallintojen ja toimintojen sulauttamisesta arvellaan koituvan hyötyä erilaisten 5-8 vuotiaalle orastavan tukipalvelujen tarpeessa oleville lapsille ja heidän perheilleen.

Koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että

1. päätös varhaiskasvatuksen palvelualueen hallinnollisesta asemasta tehdään mahdollisimman pian
2. mahdollinen yhdistäminen astuu voimaan 1.1.2012
3. perustetaan varhaiskasvatuksen yhdistämistä varten
 - a. Ohjausryhmä, jonka tehtävänä on ohjata ja johtaa varhaiskasvatuksen ja koulutoimen yhdistymis- ja sulauttamisprosessi.
- Talous- ja hallintoyöryhmä, jonka tehtävänä on valmistella sulauttamisen jälkeinen henkilöstö- ja organisaatorakenne, ja johtosääntö.
 - b. Oppilashuoltotyöryhmä, jonka tehtävänä on laatia ehdotus kaupungin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukio-opetuksen psyko-sosiaalisten oppilashuoltopalvelujen järjestämis- ja johtamistavasta/tavoista.
 - c. Toimintojen sulauttamistyöryhmä, jonka tehtävänä on päivittää esiopetuksen ja perusopetuksen 1.-2. luokkien opetussuunnitelmat vastaamaan valtakunnallisia muuttuneita opetussuunnitelman perusteita.
4. kaupunginvaltuusto varaa sulauttamisprosessin toteuttamiselle riittävät henkiset ja taloudelliset voimavarat.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi puheenjohtaja Mikko Takala esitti Marjo Kettusen ja Veera Puhakan kannattamana seuraavaa lisäystä kohtaan 4: Vähintäänkin työryhmien työskentelyyn osallistuville varhaiskasvatuksen ja koulutoimen henkilöstölle varataan työryhmätyöskentelyyn osallistumista varten tarvittavat sijaismäärärahat vuoden 2011 talousarvioon.

Lisäksi puheenjohtaja Mikko Takala esitti Sanna Lukkarin kannattamana koulutuslautakunnan toivovan, että koulutuspäällikön määräaikaiseen virkaan valittavalla henkilöllä on mahdollinen yhdistymisprosessi huomioiden riittävä varhaiskasvatuksen asiantuntemus.

Puheenjohtajan tekemät lisäesitykset hyväksyttiin yksimielisesti.

Riihimäki 30.11.2010

Perusturvakeskuksen ehdotukset yhdistymisen tavoitteiksi:

Miksi muutos toteutetaan?

Ehdotamme seuraavia osatavoitteita:

1. yhtenäisen asiakaslähtöisen toimintakulttuurin luominen Riihimäen varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen
2. lapsi ja perhe voi ennakoida kunnallisen varhaiskasvatuksen aloittaessaan tulevan esiopetuspai-kan, alakoulun ja yläkoulun (= yhtenäinen koulupolku-ajattelu)
3. synergiaetujen etsiminen ja hyödyntäminen, resurssien mahdollisimman tuloksellinen ja taloudel- linen käyttö (järkevä talouden ja organisaatiomallin suunnittelu, johtosäännöt, henkilöstön ase- ma)
4. estetään uuden rajapinnan muodostuminen perusturvapalveluiden ja uudella tavalla organisoitu- jen kasvatus- ja opetuspalveluiden välille
5. lastensuojelulain mukainen varhainen puuttuminen toteutuu varhaiskasvatuksessa ja perusope- tuksessa

Perustettavien työryhmien työn rakentaminen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetaan mm. seuraavat sisällölliset ja toiminnalliset muutokset

1. varhaiskasvatuksen erityinen tuki ja koulun oppilashuolto uudelleen organisoidaan yhdeksi koko- naisuudeksi, joka tukee lapsen kasvua varhaiskasvatuksesta ala- ja yläkouluun ja mahdollisesti aina lukioasteelle saakka
2. esiopetus palautetaan asteittain kokonaisuudessaan varhaiskasvatuksen järjestämisvastuulle
3. henkilöstön aito osallistuminen muutoksen suunnitteluun ja toteutukseen

Marja-Liisa Lindfors
perusturvajohtaja

Marjut Helenius
palvelualuepäällikkö

KOTIKAUPUNKI YMPÄRI VUODEN LÄHELLÄSI

CLOSE TO YOU ALL YEAR ROUND HOME TOWN

RIIHIMÄEN KAUPUNKI ■ PL 125, 11101 RIIHIMÄKI

WWW.RIIHIMAKI.FI ■ WWW.RIIHIMAKI.FI